

VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ

A LÉLEK ÚTJAI

„Ó, jaj, az út lélektől lélekig!”
Tóth Árpád

A történelmi Ugocsában ma is van még egy-két település, ahol a temetést követő éjszakára a halottnak megerítenek. Előtte azonban fátyolnyi rétegben lisztet hintenek szét ablakpárkányon, asztalon, az éléskamra polcain, s abban figyelik másreggel a madáralakban visszajáró lélek lábnyomát. Ha megbizonyosodtak, hogy járt otthon a lélek, arra keresik a választ, maradt-e elrendezetlen ügye, teljesítetlen kívánsága, és a hozzátartozók igyekeznek jóvátenni minden mulasztást. Ősi szokás, de gondolkodásra indító, hisz lassan általánossá váló állapot, hogy élő hozzátartozóink, embertársaink nem kapnak tőlünk ekkora figyelmet.

Elképzelem szegény Tóth Árpádot az első nagy világgéést követően, Trianon után három évvel, amint sivár ablaka előtt megállva tekintetét a kivilágított égre emeli. Keres Valakit, akitől választ remél korának aggasztó kérdésére: miféle közöny, mifajta elzárkózás folytán sodródtak ily távol egymástól az emberek? Egy, esetleg másfél óra telhet el ebben a teremő töprengésben, míg elindul fentről a sugallat, a magyar elégiák nagy mestere pedig letölti a *Lélektől lélekig* című költemény máig megindító képsorait. Az eredmény mégis lehangoló: válasz helyett csak a kérdések új, s egyre kíméletlenebb változatai parázslanak át a jelképesen hűvös, nyomasztó éjszakán:

*Ó, csillag, mit sírsz! Messzebb te se vagy,
Mint egymástól itt a földi szívek!
A Szíriusz van tőlem távolabb
Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?*

Minden szeretet a lélekből ered. „*Lelkemből lelkedzett gyönyörű magzatom!*” – szállt fel a boldog sóhaj özvegy Toldiné ajkáról, amikor hosszas távolléte után fiát ismét keblére ölelhette. *Ó, jaj, ki mondja meg*, miért felejtettük el ezt a nyelvet? És gyermekeink miért néznek ránk értetlenül, ha az általunk helyesnek vélt útra terelgetnénk őket? Vonzóbb nekik az önállóság szabadsága, mint a szülői gondoskodás? Ne folytassuk, a kérdések csak újabb ijesztő

kérdőjeleket szülnék, mert az utóbbi száz esztendőben elképesztően nagyot fordult a világ. Eltűntek a hajdani nagycsaládok, felbomlottak a kisebb-nagyobb közösségek, ahol az emberek még érezték egymás melegét és élvezték a közösség nyújtotta biztonságot. Már mindez oda van, holott most lenne egymásra igazán szükségünk, ebben a pártpolitika és a pénzvilág által szétzaggatott, egymással szembefordított társadalomban.

Sokszorosan érintettek vagyunk tehát, épülésre és erősítésre szorulunk hitben, keresztyéni közösségben, nemzetben és jó értelemben vett nemzetköziségben egyaránt. Az elkeseredés mondatja vélem: ha másként nem megy, ássunk „*alagutakat a hóban!*” Farkas Árpád, a sepsiszentgyörgyi költőtárs fordult ezzel jelképes felhívással honfitársaihoz a romániai falurombolás idején. „*Milljomnyi, egymást kereső utat! /Itt a szívdobogás is havat olvaszt, /s álmok keringnek /az öröm és a kín/ egymást kereső járatain.*” S valóban: elemi csapások, humanitárius katasztrófák idején már példaadóak vagyunk az összetartásban, de az adakozással, mintha eleget tettünk volna bizonyos elvárásoknak, már másfelé fordul a figyelmünk. Elkorcsosodott, eltunyult lelkünk elfeledte a közeledés, a kapcsolatteremtés jelbeszédét, és mankóval sem tudja megtenni a lélektől lélekig vezető utat.

Elromlott volna bennünk, az Úristen teremtményeiben valami? Ki fogja helyrehozni meghibásodott lelkeinket? Az orvostudomány semmiképp. Az ember kíváncsisága, kísérletező kedve itt egy végső határba ütközik. Hallani viszont, hogy létezik egy nagy és tiszta központi lélek, az Istenfiú lelke, amely kimeríthetetlen energiaforrásként rendelkezésünkre áll. Csak rá kell csatlakoznunk, megújító hitével feltöltődnünk, és ezt a hitet, mint a legtisztább, legfontosabb hagyományt átörökíteni utódainkba. És újra kell tanulnunk a járást a nem teljesen ismeretlen terepen, és újra kell tanulnunk embertársaink megszólításához az elfelejtett nyelvet is.